

Glas Malog Puka

GLASILO ORGANIZOVANIH RADNIKA.

Izlazi svakog petka - Godišnja cijena za zemlju poštom K 3, Van države 4 K - Pojedini broj 4 pare - Pisma se šalju na urednika D. Glumca, štamparskog radnika Šibenik - Rukopisi se ne vraćaju, a neplaćena pisma ne primaju se.

Nakladnik, izdavaatelj i odgovorni urednik V. Baranović - Tiskarnica I. Staginatz

Apsolutizam u Hrvatskoj.

Dosta je vremena od kako se je na bansku stolicu usjeo barun Rauch po milosti Košuta Ferencza madžarskog ministra, tog upropastitelja naroda ugarskog.

Od kako je Rauch zasjeo na bansku stolicu, narod je osjetio teški teret njegove apsolutističke vladavine, ali u zadnje vrijeme objest ovog slugana madžarske oligarhije prelazi mjeru.

Proganjanje štampe nepoćudne, stezanje ustavnih narodnih prava to sve izilazi iz kuhinje Pavla Raucha, a u tom mu potpomoć pruža bandit slobode narodne u Hrvatskoj dr. Frank sa svojim crnim četama koje iz njegove ruke zoblju trude narodne iz vladine blagajne.

Na prvom mjestu počeo je ovaj madžarski biroš sebi nepoćudne ljude proganjati s „veleizdaje“ i s njima je natrpao zagrebačke tamnice. To je ali bila predigra onom što se ima otpočeti.

U Ugarskoj i hrvatskoj naime nadošao je duh vremena, da se narodu dade u ruke njegova sudbina, i tim da se slomi moć privilegovanih vlastodržačkih bećara. No vlastodršci strahuju pred tim da narodu njegova prava u ruke predadu, jer uvidjaju da bi s tim odzvonilo njihovoj moći i da će pred pravorijekom narodnim stara slava njihovih privilega otići bez traga.

Radni narod uvidja utopljeničko držanje vladajuće klike i solidarno je zaključio voditi žilavu borbu na život i smrt za temeljna prava narodna.

Ali budući je u rukama vlastodržačkim moć i sila državna, oni se u zadnje doba s njom u obilju služe. Vojnički bataljuni rastjeruju ulicama radnike, žandarske bajonete

rastjeruju radničke skupštine protuzakonito, zatvaraju se ljudi, koji se za narodna prava zalažu.

Čovjek upravo mora da se sgraža nad postupkom vlastodržačkim i promatrajući taj postupak uzrujava se krv, da se sila silom suzbiti mora. I ne otvore li privilegovani bećari oči i za vrmena ne uvide pogibiju, koja usljed tih progona prijeti tad zemljom mora zavladata anarhija iz koje na kormilu sjedeća banda nikako ne može kao pobjediteljica izaci i pred burom narodnoga gnjeva raspršice se i posljednji ogranci samovoljne vladavine. I ako je organizovana sila, ipak će pred udarcima odrješite narodne borbe morati podleći. Žrtve su počele padati, no radni se narod ne smije na to obazirati, već mora preko žrtava prelaziti hladna srca i srtati u borbu proti krvnika narodnih.

Vruća i nevina radnička krv, koja polijeva ulice, ostace sjajnim slovom zabilježena u spomen kad je moć privilegovanih trutova pokopana za uvijek. Mač je iz korica poskočio i povratiti se neće sve dotle, dok se narodu njegova ustavna prava ne zagarantuju i uzakone.

Svemu ovom abnormalnom stanju krive su velikim dijelom „patriotske“ stranke i koalicija, koja je narod pitala medom i mlijekom dok ga je zajašila, a kad je došla do sposobnosti da ispuni narodu zadata obećanja nije to htjela učiniti, već je ostavila sve zakonske paragrafe po kojim sluga Košutov ban Rauch proganja svaku slobodnjiju misao.

Koaliciona vlada nadala se, da se na narodnim plećima dobro ustoličila i nije narodu htjela prava njegova uzakoniti, jer se je bojala da bi se tim njezini temelji polju-

ljali. Vide koalirci i sami taj svoj rad, ali ga pred narodom prikri- vaju na sve načine. samo da i nadalje narod pod sobom zadrže.

Pa kad vidimo jasne ove činjenice, kako možemo imati povjerenja u naklapanja gradjanskih stranaka, gdje su na čelu advokati i mantijaši, ti najveći trutovi narodni? Ne. Svaki onaj, koji prozre rad njihov i koji je u stanju usporediti faktične činjenice, taj ne samo da ne može biti pristalicom gradj. stranaka, već im mora postati otvorenim i najžešćim protivnikom krstite se one ma kako zvučnim imenom i nosile ma kako namalanu firmu.

I danas ne samo da se koalicija i ostale gradj. stranke u Hrvatskoj ne kaju za počinjena svoja djela na narodnim pravima, već one sve teže da ostane kako i jest i jedini im je cilj da dodju do vladinih stolica.

Danas u Hrvatskoj kao i svagdje jedini je prvoborac socijalna demokracija za prava bespravnog radnog naroda, a protiv objesnih siledžija. Socijalna demokracija buduci sastavljena iz masa bespravnog radnog naroda prisiljena je srtati u boj protiv vladajućeg režima. A ona, vidi se, to i čini:

Ovih dana održavane su radničke skupštine za opće izborno pravo, koje je sazivala socijalna demokracija u Hrvatskoj. I preko svega proganjana, preko zatvaranja i hapšenja, radni narod stoji junački na biljezi proti tiranije Raucha e vlade. Zatvaraju se radnički prvaci, ali to ne smeta, već izlazom iz tamnica postaju još ustrojiji i čeličniji bore narodni.

Mi sa simpatijama pozdravljamo drugarsku borbu u Hrvatskoj i osudjujemo samovolju za bana ne-

dostojnog čojeka mađarskog biroša Raucha i sve one njegove saveznike, koji za pare trguju s narodnim pravima. Osudjujemo i postupak koalici ne vlade, te je pozivamo da sv j program iskupi i da bude na pomoći našim drugovima u borbi za izvojsčenje temeljnog narodnog prava. U protivnom radu koalicije, narod ima da reče svoju — ali odlučnu...

— mac.

Nedjeljeni počinak.

Na svim stranama budi se radnik na obranu svoga čovječanskog prava i vodi odlučnu borbu u tom pravcu. Još jedino nekoliko izolovanih naduvenaca šuti i ne priznaje opravdane radničke borbe. Ali ta naduvenost toj radničkoj uobraženoj i ponosnoj aristokraciji svakim danom trza na nos pod neprestanim izrabljivanjem i naganjanjem od strane raznih šefova što ima posljedice da se oko crvene zastave socijalne demokracije okuplja sve veći broj bespravnik na zajednički rad.

Danas je na dnevnom redu u prvooj tački izvojevati narodnu samoodluku u svom životu, a kao druga tačka jest da se uzakoni nedjeljni počinak.

Trgovački pomoćnici, ti najveći patnici, koji se do sad ubrajaše u prve redove radničke aristokracije zajedno s tipografima, koji svojom organizacijom, podignutom od vrijednih drugova predja urediše svoje stanje i životne prilike, bude se, i listom pristupaju radničkoj internacionali e bi svojim radom mogli ne samo sebi, već i ostalom radnom narodu, svojoj braći, koristiti.

U svom svijetu stoji važna tačka na dnevnom redu: *uvodjenje nedjenog poćinka*, jedina naša Dalmacija spava. A baš u Dalmaciji, gdje toliko boćjih ođabranika i „učitelja“ Kristovih ima ovo pitanje ne samo da bi se već trebalo početi riješavati, već je i ođavno trebalo riješeno biti, ako se poštuje boćža zapovjed: šest dana radi, a sedmi dan moli se bogu svome.

Mi hvatamo popove za jezik i ne stavljamo drugih zahtjeva ni traćbina, već jeino da se ova boćža zapovjed oćivotvori i na sngu postavi. (Hm, hm i boćžije zapovijedi trebaju zakonsko priznanje današnje buržoaske države. Op. ur.) Znademo već unaprijed da ćemo s ovim zahtjevima, ostanemo li hladni i u miru, ostati kratkih rukava. Na sramotu naših velikih katolika Krstelja, Drinkovića i ostale klape, to se ne će uvesti ni ostvariti. Jer kad znamo te katolike

kako su po kršćanskoj nauci sklopili ugovor s Crnicom, onda sva nada mora da se ugasi, a ti čuvari vjere zajedno s popovima postaju nam najodvratniji i u očima poštenog gradjanstva najveći švindleri, koji se na oči jezuitski pretvaraju i tako narod po svojoj volji za nos vode.

Pa što onda da se radi? Kako da dodjemo do nedjeljnog poćinka? Na to je jedini odgovor: čvrstom organizacijom radnog naroda jedino ćemo želje i prava svoja ostvariti.

Kad znamo da su današnji državnici ljudi finoga nosa, da oni imaju dobro oko, koje se u ocjenjivanju ne vara, tad će oni znati ocijeniti i našu snagu. Oni je i danas cijene i baš zato jer uvidjaju da smo slabi, poćjepani, rasštrkani, prirepine i skutonoše, oni ni ne računaju s nama. Ali onog časa, kad svijesno i solidarno istupimo na obranu svoga prava, osjetiće to gospoda i pod tim pritiskom moraće nam nedjaljni poćinak žrtvovati.

A zar nije dosta čitavih šest dana teškog i napornog rada po smrdljivim i mračnim ropotarnicama za drugoga tako, da se izmoreno tijelo ni odmoriti ne može? (Svršiće se).

Karte se otkrivaju!

Pripeci zmiju vatri, ako hoćeš da joj spaziš noge! Ovo vaći za crne ljude, koji se kupe oko pokvarene „krajcaruše“ popovske, koja svojim gosama ponizno slući na štetu masa potlaćenog ma'og puka. Nemoralna ta skupina kovaća je i kuje sve smicalice e bi sprijećili napredak našem drućtvu, e da sprijeće napredak svjetlosti i slobode. Ali kako se danas pokazuje kakovim se sredstvima sluće, jasno se vidi njihovo mračnjaštvo i natraćnjaštvo. Za opsjeniti prostotu govore u 29. broju svoje otrcane krajcaruše, da je naš list poželji advokata, vodja demokratske stranke i da oni pri pisanju našeg lista imaju upliva. Fakta iznesiti i dokaziti to, vi propalice crne, vi grobari i upropastitelji naroda ovoga. Ova drućba kapitalistićkih slućnika podvaljuje nama da smo u slućbi demokratskih advokata, preko svih onih prigovora, koje smo u našem listu upravili na gg. demokrate što oćito govori da im se je mozak poremetio. Oprostite im boće, jer ne znaju što rade.

U istom članku neki tamo njihov rodjak glagolja, da se treba upozoriti (!) vlast na pogubno naše djelovanje! (Ta valjda nijesmo „veleizdajući“! Frankova taktika) i veli da vlast treba da stane na obranu crnijeh gavana, tih najnemoralnijih ljudi. Namiguju gospoda vlasti, da preduzme progone proti našeg lista,

e bi im osta'lo slobodno djelovanje u varanju našega naroda. — Preživljeno je, gospodo, ono vrijeme, kada ste mogli pod firmom za boga, vjeru i domovinu izrabljivati narod u svoje svrhe i danas su te fraze na zadnjem stepenu, a na prvooj toćci stoji vlastita egzistenca, opstanak.

Mračnjaštvo svoje oćituju kad se pozivaju da se prema postojećem zakonu stane u obranu njihovu. Jer zakoni koji to propisuju nijesu izraz narodne volje, već voljom privilega i socijalno moćnijih klasa nametnuti narodu. Oni, koji su kroćili današnje zakone spadaju u klasu onih, kojim vi vjerno slućite za mrvice, koje padaju s njihovih stulova; spadaju u razred pijanoga učitetja, koji po vaćoj pokvarenoj krajcaruši škraba, kojeg je vrijedno žaliti da je tako zalupanetikve i što živi u dvadesetom vijeku.

Crnci kliću nad zapljenom našega lista! Brane militarizam, koji zadaje narodu najveće terete, a od koga narod nikakove koristi vidio nije. Da, da. Ruka ruku pere... Vi pomaćete vlastodršće, a jezuitski računate da će oni braneći boga, vjera i sl. braniti i vaše interese. Bog je, kako vi velite, velik, i on će sam s nama znati računati, a nemoćte u obranu boga pozivati one zakone, koje ste vi skalupili protiv onog koji se diće proti ropstva i tutorstva.

S tim ste oćrili svoje karte i svaki pošten čovjek znaće si stvoriti sud o vašem radu. Priprkli smo vas i pokaćzaste se!

DOPISI.

(Ponaćanje željez. maćin majstora Senjanovića). I ovo je jedan brk, koji ne može podnositi miris radnićke organizacije na temelju internacionalne solidarnosti. Oni, koji stoje u mraku, koji ne shvaćaju potrebu organizacije kod ovog su gospodina u milosti, a socijaliste u svojoj nemoći mrzi i prezire. Osim toga ovaj gospodin ima smjelosti javno govoriti, da će svi oni namještenici, koji nijesu u organizaciji i ako su po godinama slućbe mladji prvo postići definitivu, nego oni koji su u organizaciji, pa i ako su stariji. Pa to se ovdje kod nas u Šibeniku i vrši. Radić, koji ima 2 godine slućbe postiće definitivu, doćim drugi koji su u slućbi po 3. 4 i 5 godina bez ikakove opaske ostaju zapostavljeni i ako imaju svoje ispite, kojih Radić nema.

Ako se koji radnik razboli tad ovaj pomenuti trćkalo leti lijećniku i govori mu, da se je doćični iz „dešpeta“ razbolio nastavljaćući i moleći ga, da doćičnog ne proglašuje bolesnim, jer da je lijećina, pijanac i već onakav, kako on zna radnike krstiti.

Pokraj svega teškoga rada i po danu i po noći, ovaj gospodin govori da smo lijeni i da ne zaradimo svoje plaće, već bi trebalo da nam se snizi! (Sudi po sebi! Op. Ur.) Pokraj ovakove samovolje, kojoj smo izvrgnuti, trpimo kao Krist na križu. Jednima ne da upravo ni odanuti, dok svoje jednomišljenike pušta da rade što hoće. Dokle će ova samovolja potrajati, mi ne znamo, ali znamo da su radničke organizacije sa ovakovim „čudakovićima“ vodile obračune i da su ih znale — umekšati. Pa tako se nadamo da će centralni odbor naše organizacije imati prilike, da upozori nadležne faktore o ponašanju ovog socijalistoždera — Senjanovića, da mu dadu po prstima.

*

DUBROVNIK.

(Spor pekarskih radnika). U nedjelju bijaše pozvani poslodavci i radnici pred obrtnog referenta i napokon je uspjelo da se obrtni zakon potpuno uvede u krijepost.

Otkaz, što ga je g. Orepic „podijelio“ svojim radnicima, povučen je na trag. dakle nije bilo nikakvih žrtava.

S g. Sušićem zabavićemo se drugi put, a sad mu samo preporučujemo da umiri svoje živce i da bude skladniji s radnicima.

O priopćenom g. Brbore u „Pravoj Crvenoj Hrvatskoj“ osvrnućemo se takodjer. Sa zadovoljstvom smo primili do znanja njegovu izjavu, da će se strogo držati obrtnog zakona. Vidićemo. Istina.

*

SPLJET.

(Dok u mrtvilu sve počiva...) Glas je da će se nova bolnica graditi na Firulama.

Mi ovim dižemo prvi glas protesta. Sjegurno ne da budemo pedant pisaniji izvjesnog tokalnog libela. jer smo se pitanjem bolnice u „Sl. Riječi“ u više navrata bavili; još onda kad je onaj pošteni libel šutio kao zaliven.

Zagovarali smo brzu gradnju nove bolnice, e da bolesnici ne budu umirali po ulici radi... manjkanja prostora; neka se nabave novi sposobniji liječnici jer ribambirani Tacconi nije više za liječiti, već za pogoršati bolesti: koliko ih nije opremio u Sustjepan?!...

A sada, kada se čuje za osnovu gradnje nove bolnice bili su naši drugovi jedini od kojih čusmo glas nezadovoljstva, još prije nego li je poznati novinarski transformator uspio, da izmami ma bilo koje zanimanje u našem apatičkom ambijentu.

A ovdje sad javno hudimo glupu odluku gradnje bolnice na Firulama. S prvog razloga, što je taj položaj najiz-

loženiji od svih drugih strašnim jugovinama, da se bolnica za više dana ne će moći prozračiti, jer će se morati prozori zatvoreni držati; s drugog jer propada naše bajno kupalište, jedino što ga imamo.

Pošto unaprijed znamo da će nas gospoda naših sudbina ignorirati, unaprijed obećajemo, da ćemo se povratiti na stvar, jer je ovo delikatna humana stvar, a naša je dužnost i pravo da se zauzimamo.

Zar mi radnici nijesmo faktori u državi? Na čijim leđima leže svi tereti?

A ako ni to ne bude koristilo, znaćemo svi kao jedan da se dižemo, a onda ćemo u druge diple udarati...

Biće naša sveta dužnost, da progovorimo i da ne zanima; ali nas, koji kad nas kapitalističko guljenje fizično uništi i sruši, moramo da tražimo jedino utočište siromaha, jedini krov, koji će nas primiti — bolnicu, nas, opetujem, mora ova glupa osnov da makne.

Budimo spravni! Ne uzdajmo se u nikoga, jer patriotski šarlatani nijesu rodjeni za ozbiljne zadace. Mi socijaldemokrati, mi stranka revolucionaraca, bili smo i bićemo svagdje avantgarda težnja čovječanstva, mi koji se neumorno i oduševljeno borimo za oslobođenje čovječanstva iz današnjeg socijalnog jarma i gospodarstvenih tegoba. Druge stranke nijesu nego čopori divljaka, koji u svojoj zasljepljenosti znadu da si uzajamno razbijaju table i... glave a na sramotu i na propast naše tužne i nesretne Dalmacije.

Neka se dakle naš glas, glas, budnog radećeg naroda, čuje!

VIJESTI.

Željezničarska organizacija. Na velikoj žalosti crne i bijele gospode javiti nam je, da je u nedjelju dne 22. ov. mj ustrojena i željezničarska organizacija, koju mi s veseljem pozdravljamo.

U našim je rukama danas štampa tako reći zemlje; u našim je rukama svjetlo; u našim je rukama para i elektricitet, a samo nam svijesti manjka, jer su nas naša gospoda patriotski gavani i popovi u mrak povili. Svjetlost ide s vremenom i nade je da nije daleko vrijeme da će radnik postati gospodar svoje svijesti i da će samo svoje i opće narodne interese znati štiti.

Mladaj našoj želj. organizaciji želimo najljepše djelovanje. Ujedno pozivamo i one, koji još ne pristupiše organizaciji da to odmah učine.

Jedno iza drugog. Gospoda s blagajne bolesničke kao da za nikakove prigovore ne mre, već uvijek igraju svoje kolo, koje su i do sad tancali.

Neku večer tražio je bolesni radnik L. D. dra Cacu, da mu pruži liječničku pomoć. No ko bi dra Cacu našao? Našla mu ćerka na dra Drinkovića i pozvala njega, da dodje k njenom ocu i da mu pruži pomoć. Znamo vrijednost Drinkovićeve po onom otvorenom pismu i kako je on tu dužnost vršio predviditi se može. Ali ovdje ćemo Drinkovića na miru ostaviti i pitaćemo samo gospodu s blagajne je li ovo u redu: Drinković je naime prepisao ljekarije, ali gospoda s blagajne protupravilno vele, da blagajna nije dužna taj recept isplatiti. Vidićemo gospodu, da li će se ovaki recepti isplaćivati! Ta valjda ne plaćate iz svog džepa.

Premetačina. U utorak poslije podne iznenadiše nas u tiskari sudbeni činovnici, koji nam rekoše, da u ime znatiželjnosti gospodje Temi žele uvjeriti se da li se još kod nas nalazi ono ljubavno pisance, koje joj je uzrujalo živce.

— Koje pismo gospodine savjetniče? upita urednik.

— Ono, u kojem ste pisali da njezini rođjaci a sinovi Marte, imaju neka osobita svojstva, o kojima nije dozvoljeno pisati, jer smo u... ustavnoj državi i u eri općeg izbornog prava glasa.

— Ah, kad je tako, slobodno tražite, Sudac je trazio, ali uzalud.

**

Dakle „Glas Malog Puka“ proganja se sudbeno? Mi nećemo pitati gospodina državnog odvjetnika, na čemu temelji optužbu. On je plaćen za vršiti svoj posao, a inače zanat ciepidlake u zabitim provincijalnim mjestima, ne pospešuje im karijeru i promocije. Stoga, premda je neblagodarani posao, mi će si dati brigu da ga izobrazimo u socijalnim znanostima i malko kako se ima shvaćati ustavne slobode... tako u svojoj karijeri neće nikako zapeti.

Pošto nećemo, a bila bi griehota, da njegova djela ostanu neocijenjena i nepohvaljena, mi će mo ga na drugom mjestu pohvaliti i istaknuti njegove juričke kriterije.

On je genij, koji zaslužuje ne jednu, nego hiljadu; a mi mislimo, da je mala jednostavna pohvala.

Kada će zakonodavci, ministri i zastupnici doznati, da je on dao plijeniti u Sibeniku list, koji je već prošao cenzuru u Spljetu, kao n. pr. „Štrajkaš“, tada će biti uvjereni, da je to izvanredan čovjek, jer su rietki karakteri, koji sa onakom hladnokrvnošću počinjuju... moralni *kiri-kiri*.

On će biti zahvalan „Glasu Malog Puka“, da mu je prokrio put, koji vodi do slave i neumrlosti, a mi će mo biti sretni radi njegove sreće.

Živila, modra olovka, premetačine... i ustavne slobode!

Borba ugarskih drugova. Naši drugovi u Ugarskoj vode upornu borbu za uvodjenje općeg izbornog prava za biranje poslanika. U istom smislu vode borbu i drugovi u Hrvatskoj te se održavaju skupštine na kojim se to zahtjeva od vlastodržaca. Drugovi iz Austrije potpomažu ovu akciju, a tim ujedno vraćaju uslugu ugarskim drugovima, koji su im bili na ruci pri borbi za uveljenje općeg izbornog prava u Austriji.

Na skupštini, koja je održana u Zagrebu, a koja je bila mnogobrojno posjećena, govorio je i G. Gjalski, narodni zastupnik, te je priznao, da za to temeljno pravo treba zajednički sve stranke da uporno borbu vode. Sad g. Gjalski govori tako, a kad je koalicija bila na vladi čiji je član bio i g. Gjalski, tad se ni mrdnuli nijesu, da se to temeljno narodno pravo oživotvori.

A tako će i opet biti, ako koalicija zaposjedne vladine stolice! Oni sve na jeziku daju i bore se a u stvari...?

Što čini sloga. Naši drugovi u Šidu u Srijemu, sagradiše Radnički Dom. Kuća ih je koštala u svemo 2500 K, jer su drugovi mnoge poslove sami bezplatno obavili. Sad opet osnivaju potrošnu zadruhu, tiskaru radničku i već za nju je potpisano dionica oko 7000 K.

Velika je radnička moć, samo kad se ujedini i složno radi.

„Narodni Glas“ počeo je opet izlaziti u Velikom Bečkereku u Ugarskoj. Preporučujemo ovaj drugarski list našim drugovima, koji čitaju ćirilicom. Cijena mu je K 4 na čitavu godinu, a izlazi svakih 14 dana. Bilo sretno i uzdržao se na korist pokret drugova Srba u Ugarskoj.

Vrijedno sažaljenja. U jednom od zadnjih brojeva fratarske „Hrv. Riječi“ izišla je vijest, kojom javlja, da su trg. pomoćnici upravnili joj jedno otvoreno pismo u pogledu zatvaranja dućana po nedjelji i svecu. Mi moramo samo sažaliti gg. trg. pomoćnike na toj mlohavoj njihovoj borbi s otvorenim pismima. A to tim više, što se tim pismom obratiše listu, koji zastupa interese kapitalističke, a tim proti interesa potlačenog i izrabljenog naroda, medju koji spadaju i trg. pomoćnici.

Traženo su gospoda našli. Sad su se osvjedočili, jer im je „Hrv. Riječ“ rekla da su ti zaktijevi neopravdani, a to znači da trg. pomoćnici za volju kapitala moraju nedjeljom robovati i nikada slobodnog časa za pčinak ne mogu imati.

Gospodo, trg. pomoćnici! Ako želite i ako ozbiljno hoćete, da svoje pravedne zahtjeve ostvarite, tad tražite druga srestva borbe, a kanite se onih, koji su tu da vas izrabljuju. Borbu vodite, a nemojte ni pred kim puzati i moliti.

J žandari dobivaju povišice! Kako neke pokrajinske novine javljaju i žandari će dobiti povišenje plaće i to neki za 200 kruna godišnje. I iz ovog se vidi kako se današnja kapitalistička družba brine za svoje miljenike, koje izošilja da „mire“ radnike, kad se bore za pristojniji komadić kruha. Nama kad tražimo pristojniju nadnicu od 10 ili 20 filira više otvoreni su zatvori, tamnice i progoni, a drugima se daje šakom i kapom. Eh, sretni li smo mi, radnici!

Velika nesreća. U Hammu u Njemačkoj upalio se rudokop i u njemu je izgorilo preko 250 radnika. Siromašne radničke familije ostadoše bez svojih hranitelja; izgubiše svoj život u najgorim mukama stjecajući kapitale svojim nezasićenim izrabljivačima.

Veliku kakovu glavešinu zabolj štogod i već se rastrubi cijelom svijetu o nesreći, a toliki životi bijednih radnika propadoše, pa niko ni bijeljelo. Žaloso je to, ali je tako.

Ispravak g. Orepića iz Dubrovnika koji nam je poslao, ne možemo uvrstiti, jer ga ne smatramo kompetentnim nikakove izjave od strane radnika davati, a to iz njegova ispravka proističe. Stavite g. Orepiću zakonit ispravak i mi ćemo ga donijeti.

Iz uredništva. Obznanjujemo čitaoce našega lista, da naš list prošlog petka nije izašao s razloga, što je u štampariji bilo poteškoća. Poteškoće vladaju i sad, a hoće li se izgladiti, vidićemo. I s toga nemojmo se iznenaditi ako još koji broj našeg lista ostane ili zakasni.

Žrtva militarizma. Drugarska zagebačka „Sl. Riječ“ donosi: Iz Velikog Varadina javljaju, da je stražmeštar Aleksandar Šzell zapovjedio Mihajlu Forgacsu nakon vježbe, da pleše. Vojnik je morao tako dugo plesati, dok se nije sav iznemogao srušio, na što ga je stražmeštar počastio s nekoliko udraaca šakom. Tako to hoće bog i dobri ljudi u današnjem najboljem društvenom porretku — kako bi rekli klerikalci i patrioti. Vele ljudi da se narod u vojsci naobražava. Kakvu se pak naobrazbu crpe u vojsci, primjerom je gore navedeni stražmeštar, koji je bio sigurno vojnički „naobražen“. Ako po njemu smijemo suditi, onda je vojnička naobrazba — divlaštvo, ubijanje i poživinčavanje ljudi.

Povišenje oficirskih plaća. Doznajemo po pisanju bečkog „Fremdenblatta“ — a to je dvorski list, te su mu informacije vrlo pouzdane — kralj je već podao sankciju zaključcima zaduže delegacije, te ujedno s njima u savezu stojećim odredbama o časničkim, te vojno-činovničkim plaćama, kao i odredbe o poboljšici plaće za momčad. Objelodanjenje

zbit će se skorih dana. Kako se glasa započet će se sa isplatom povišice sa 1. prosincem. Pošto je povišica određena od 1. listopada, to će biti sva ova povišica isplaćena na 1. prosinca, natrag za dva mjeseca.

Tako je eto ta stvar privedena kraju. Par tisuća oficira dobivat će 2 puta veću plaću, nego stotine tisuća momčadi. Gospoda se brine za svoju djecu. Oficirima nabacaše i kapom i šakom, a momčadi — proletar-kej djeci, suhu kost nek ju glodje i nek se njome zadovolji. Država je u rukama kapitalista, pa nije nikakovo čudo, da dijeli kapitalističkoj djeci narodnu muku. Za to se i zove današnja država razrednom državom.

POREDBA IZMEDJU PAPE I ISUSA.

Krist reče: „Moje kraljevstvo nije od toga svijeta“ — pape otimlju grabežom i ubojstvom čitava sela i gradove.

Krist je nosio trnovu krunu — papa nosi trostruki diadem.

Krist je prao noge svojih učenika — papa zahtjeva, da mu ih cjeljuju.

Krist je plaćao porez — papa ga dobiva.

Krist je branio svoje ovce — papa ih šiša.

Krist je bio siromah — papa hoće da zagospoduje čitavim svjetom.

Krist je nosio križ na ramenima — a papu nose slagu obučeni u bogate livreje.

Krist je prezirao bogatstvo — a papama je najveća želja novac.

Krist je izgnao trgovce iz hrama — pape ih uvedoše.

Krist je propovijedao mir — papa blagoslivlje oružje za rat.

Krist je bio smjeran i ponizan — papa je utjelovljen prvi od sedam glavnih grijeha — oholost.

Kristovu objavu — pogaziše najgadnije pape.

Krist je uzašao na nebo — a pape, kud će oni?

REČENICE KRISTOVIH NASLJEDNIKA.

Krist reče: Ne ubi!

„Ko ubije krivovjerca taj nije ubojica,“
Papa Urban VIII.

„Inkvizicija je najčvršćim temeljem svete stolice.“

Papa Pavao IV.

„Ne prodje dan, a da se Rim ne razveseli nad prizorom od lomače ili stratišta.“

Papa pio V.

Crkva ima pravo da uporabi materijalnu silu protiv kršitelja zakona.

(Syllabus err. 24.)

Papa Pio IX.